

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Uitspraak Raad van State over vrijstelling
stikstof
BEHANDELD DOOR
*****

DATUM
7 november 2022
Verz. 8 november 2022
TELEFOONNUMMER
043 350 ****

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2022.17282

E-MAILADRES
Saskia.Hendricks@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Met deze raadsinformatiebrief wil ik u informeren over de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State over de bouwvrijstelling stikstof en de gevolgen voor Maastricht.

Uitspraak Raad van State vervallen bouwvrijstelling

Sinds 1 juli 2021 bevatte de Wet natuurbescherming de bouwvrijstelling. Dit betekende dat bij de vergunningverlening voor een project geen rekening hoefde te worden gehouden met de stikstofuitstoot van bepaalde bouwactiviteiten. Enkel het effect na realisatie van een project op de Natura 2000-gebieden hoefde berekend te worden. Het werd hierdoor eenvoudiger om vergunningen te verlenen voor bouw- en infrastructurele projecten. Deze zou niet moeten leiden tot aantasting van Natura 2000-gebieden dankzij een breder 'robuust en effectief pakket aan maatregelen'. Volgens de wetgever zorgde dit totale pakket van maatregelen, samen met de autonome daling van de stikstof, op een landelijk 'hoger schaalniveau' ook tot een zodanig grote verbetering van de natuur, dat de stikstofgevolgen van activiteiten tijdens de bouwfase daartegen zouden wegvallen.

Op 2 november 2022 heeft de Raad van State deze bouwvrijstelling stikstof vernietigd.

Kwetsbare Natuurgebieden rondom Maastricht

Rondom Maastricht liggen 7 Natura 2000-gebieden. In deze gebieden leven dieren- en plantensoorten en zijn er ecosystemen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. De gebieden rondom Maastricht zijn in de jaren 2012-2014 aangewezen. Het zijn:

- Grensmaas (niet stikstofgevoelig, alleen het water is beschermd)
- Bunder- & Elslooërbos
- Geuldal
- Bemelerberg & Schiepersberg
- Savelsbos
- Maas bij Eijsden
- St. Pietersberg & Jekerdal

Gevolgen vervallen bouwvrijstelling voor Maastricht

De uitspraak van de raad van State raakt alle projecten in Maastricht, aangezien er nu bij alle vergunningsaanvragen op voorhand aangetoond dient te worden dat er naast de realisatie ook in de bouwfase geen negatief effect optreedt op Natura 2000 gebieden. Hoe groter het project en hoe dichter bij een Natura 2000-gebied, hoe groter de kans dat stikstof een belemmering vormt. Maar

DATUM
7 november 2022

ook kleinere plannen dichtbij de hierboven genoemde natuurgebieden kunnen door de uitspraak geraakt worden.

Zoals de Raad van State zelf aangeeft: dit betekent niet dat er een algehele bouwstop geldt. We keren als het ware terug naar de situatie van mei 2019, toen er ook geen bouwvrijstelling was. Net als toen blijft het mogelijk om plannen of projecten te vergunnen. Mogelijkheden om projecten ondanks vervallen van de bouwvrijstelling door te laten gaan zijn:

- Bouwmaterieel inzetten dat energiezuiniger of elektrisch is;
- Een bouwfase van een project in twee kalenderjaren uitvoeren (aangezien het landelijk rekenprogramma waarmee stikstof wordt berekend –AERIUS- rekent per kalenderjaar);

Alle vergunningsaanvragen die nog niet verleend zijn dienen alsnog voor het verlenen van de vergunning op stikstofeffecten in de bouwfase getoetst te worden. Indien bij reeds verleende vergunningen bezwaar of beroep wordt aangetekend dient in bezwaar ook alsnog getoetst te worden op mogelijke stikstofeffecten van de bouwfase. Voor lopende (bouw)projecten met een onherroepelijke vergunning heeft de uitspraak geen gevolgen.

Blijvende uitdaging stikstofproblematiek

De stikstofproblematiek speelt al drie jaar, sinds de uitspraak van de Raad van State in mei 2019 dat de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS systematiek) niet houdbaar was. Door de huidige uitspraak van de raad van State is de bouwfase daar nu weer opnieuw als extra belemmering bij gekomen. Daarmee is de uitdaging rondom stikstof en de impact daarvan op de bouwmogelijkheden in Maastricht blijvend groot. Sinds 2019 zijn reeds diverse zaken in gang gezet om mogelijke problemen zo vroeg mogelijk te signaleren, te mitigeren of plannen aan te passen zodat ze wel uitvoerbaar worden. Hieronder is kort weergegeven wat hiertoe aan acties en maatregelen in de praktijk is gebracht.

Verandering werkwijze en bewustwording

We werken sinds deze uitspraak aan bewustwording binnen onze de gemeentelijke organisatie en bij partners in de stad. Bij grote beleidsstukken zoals de actualisering van de Omgevingsvisie 2040 wordt de stikstofproblematiek meegenomen bij de ambities die daarin opgenomen worden. Deze ambities worden getoetst via een milieueffectrapportage. Reeds in het eerste stadium bij advisering of beoordeling van projecten wordt aandacht gevraagd bij ontwikkelende partijen en andere initiatiefnemers dat een stikstofberekening dient plaats te vinden alvorens plannen verder worden uitgewerkt. Dit voorkomt dat pas in een laat stadium blijkt dat iets niet uitvoerbaar is of het plan drastisch aangepast dient te worden.

Effecten verlagen door fasen of intern salderen

Negatieve stikstofeffecten van een plan zijn pas belemmerend als ze boven de zogeheten drempelwaarde uitkomen. Het is mogelijk om door aanpassing in de fasering van plannen de effecten te verlagen tot onder de wettelijke drempelwaarde. Bijvoorbeeld door het project niet in één groot bestemmingsplan vastleggen, maar per fase met omgevingsvergunningen mogelijk maken (gebaseerd op een stedenbouwkundige visie die vastgesteld is).

Een andere mogelijkheid om de effecten onder de drempelwaarde te krijgen is door andere positieve stikstofontwikkelingen die in eenzelfde plangebied plaatsvinden af te trekken van de negatieve effecten. Dit wordt intern salderen genoemd. Een voorbeeld is het verduurzamen van de verwarmingsinstallaties van een bedrijfsterrein waardoor op datzelfde terrein ruimte vrijkomt voor aanvullende activiteiten. Of het verlagen van de snelheid of elektrificatie van verkeersbewegingen in het plangebied. Dit is wel enkel mogelijk indien er op moment van aanvraag van een vergunning daadwerkelijk activiteiten met een uitstoot in een plangebied aanwezig zijn. Projecten die ontwikkeld worden in leegstaand vastgoed of op braakliggende terreinen zijn extra lastig te ontwikkelen, omdat daar meestal geen huidige stikstofuitstoot in afgetrokken mag worden van de effecten van het nieuwe project. Bij een bestemmingsplan mag dit met alles wat feitelijk in het gebied aanwezig is op

DATUM
7 november 2022

het moment van vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan (mits legaal). Bij een omgevingsvergunning is de toets strenger en mag het alleen als de uitstoot er al was op de Europese referentiedatum (07-12-2004) en sindsdien onafgebroken aanwezig is geweest. Gronden en gebouwen die momenteel leegstaan zijn daarom lastiger te herontwikkelen.

Inhoudelijke aanpassingen plannen

Het is ten slotte ook mogelijk om het project inhoudelijk aan te passen zodat er minder stikstof uitgestoten wordt (bijvoorbeeld het gebruik van fossiele brandstoffen voor verwarming en vervoersbeweging op fossiele brandstof beperken/stoppen).

Woningcrisis en stikstof

Door uw raad is op 1 november aandacht gevraagd voor de woningcrisis en gevraagd wat Maastricht kan doen om ervoor te zorgen dat de stikstofcrisis de woningcrisis niet verergert. Hiertoe wil ik allereerst verwijzen naar bovenstaande draaiknoppen die op alle projecten en plannen van toepassing zijn. Aanvullend kan gesteld worden dat voor woningbouwprojecten het heel bepalend is wat voor type woningen het betreft en met name de verkeersbewegingen die hierbij van toepassing zijn bepalend zijn of plannen vergund kunnen worden. Het is dan ook heel lastig om in zijn algemeenheid uitspraken te doen over in hoeverre de stikstofproblematiek daadwerkelijk belemmerend gaat werken voor de woningbouwopgave die we als stad hebben en waar we ook volop in de uitvoering zijn met diverse plannen zoals Geusselt, Mosa Porselein, Belvedere Groene Loper, Brusselsepoort, etc. Vooralsnog is niet de verwachting dat de woningbouwproductie stil komt te liggen, maar wel vertraagd zal worden.

Lange termijn aanpak

De Provincie Limburg heeft als opgave om de stikstofproblematiek op te lossen via zogenaamde gebiedsplannen (uitwerking Nationaal Programma Landelijk Gebied via Limburgs Programma Landelijk Gebied). Deze moeten op 1 juli 2023 klaar zijn. Wij werken actief mee aan deze plannen. Daarnaast wordt er ambtelijk en bestuurlijk aandacht gevraagd voor de specifieke situatie van de steden, die een grote opgave hebben gekregen voor woningbouw en energietransitie.

Aanvullend wordt er gewerkt aan het terugdringen NOx uitstoot door piekbelasters, het verduurzamen van het bedrijfsleven via MEA Industrie en samenwerking met MKB. Ook lopen en processen voor verdere verduurzaming van woningbouw en mobiliteit.

Ik houd u op de hoogte van de ontwikkelingen. Ook informeren wij u over de mogelijke gevolgen van de uitspraak voor de eerdergenoemde projecten als daar meer duidelijkheid over is.

Ik ga ervanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Water, Natuur en Landschap